

סוכה פרק ראשון סוכה

פ א מ"י פ"ה מהלכות סוכה הלכה יא טושי"ע
א י"ח קומן תרכט סעיף טז:
פ ב (מ"י פ"ה הל' ג) שם סעיף יב:
פ ג א מ"י פ"ה מהלכות טומאת אוכלין הל' ו:
פ ד שם הלכה ו:
צ ה ו מ"י פ"ה מהל' סוכה הלכה ג סגג עשין מג טושי"ע א"ח ס"י תרכט סעיף י:
צ ז מ"י פ"ח מהלכות סוכה הלכה י:

רבינו הגנאל

איסורייתא דמחוחא. פירוש אגרות של עציים שקושין אותן למיכרן במספר כן וכן אגרות. צריפי דאורבני. פ"י צריפין ששסכבין אותן במורביות של ערבה, וקושירן את ראשיהן (ו) נמשלשלו אותן מהנה ומתנה בגג, וקושירן עוד קצותן למטה שלא יפרדו. פ"י ראשי (מפדנים) כרסתי' התקשר מעדות כימה. ואלו הקשרין אין עשירן ליטלטל בהן. ותנן נמי ככלים פרק כ"א בענין (המחיצות) [המחיצות] וכן המתיר ראשי מדין סהורה. נחלקה לאיכה ונשתירי בה שלשה מעדנים של ששה (ששה) טפחים טמאה. ירוקת פוסלית וסוכה, מאי טעמא כיון דלכי יבשי פריה גתרי כמאן דלתינהו דמי, ואותו מקום המסוכך בירקות כמור הוא, ואצ"פ שעשכיו מסוכך הוא, ואם יש בו ג' אבא רב הונא אמר ר' אבהו רב הונא הברבי ענבים לרודן לגת אין לו ידות, כלומר אין רצון הברבי בנת להיות בעבים ידות, ולרודן הוא בעי והידות שואבין היין. ורב מנשיא בר גמדי אמר רב הונא, הקוצר לסיכין אין לו ידות, אבל ד"י אבא דאמר ברבא אין לו ידות, וזו מעליהן לא דלא להוין ידות קוצר לסיכין יש לו ידות

(6) פ"ל וי"ה עמוד ערך נקף א' ע"ש.

ירקות שאמרו חכמים. צפסת שאדם יוצא בהן ידי מרור חזרת ועולשין וממלא ומרביציה דקות הן מאד טינצ"ש זלע"ז הלכך אין חולצין בהן צפני הטומאה אם סיכך בהן גג מדרבנן הוא דגזור רבנן עלייהו שלא יסמכו עליהן לחוץ מפני הטומאה דלמא סמכו עלייהו נמי לכי יבשי ומיהו מדאורייתא חייבי דלא מקבלי טומאה דלאו מאלל אדם נינהו ולכי יבשי אין חולצתן חליצה דמפרש דמפרכי ונפלי ומציאין את הטומאה בעודן לחין דכל כמה דלא יבשו אהל הוא מדאורייתא כדפירש בקונטרס ומה שהזקק לפרש מדרבנן דאי חשיבי אהל מדאורייתא הוא לענין הבאה אם כן לענין חליצה נמי ואי לא חשיבי אהל לענין חליצה אם כן דחשיב צפרק שמיני דלהלות (מ"ח) גבי מציאין ולא חולצין דהתם היינו טעמא משום דרב המקבל טומאה אינו חוץ מפני הטומאה אבל לא שייך למיתלי טעמא צפני דהא מפרש טעמא משום דכי יבשי מפרכי ונפלי ולא מסתבר למימר דאסוכה לחודה קאי דלכאורה אכולה מלתא קאי ועוד דאי צפני תלי טעמא ממתניתין דלהלות שמשעין ליה דקחשיב אוכלין טומאין אלא ודאי מדרבנן הוא דאין חולצין הכא והא דלא חשיב להו גבי הנהו דלהלות משום דהתם מדאורייתא והכא מדרבנן אבל קשה דהיינו מני למימר דלאו מאלל אדם נינהו הא אמרינן צפרק כל שעה (פסחים 77 ט:). מה מלא שנקתה צכספ מעשר חף מרור כ"י ומתאי טעמא ממעט דרדפני דאין יוצאין צו ידי מרור כדפירש שם בקונטרס דהרדפני אינו נקח צכספ מעשר דאינו מאלל ואין צעינן אוכלין דומיא דין ושכר וצקר ואין והגהה היתה שהגיה ה"י יהודה צפירוש רש"י דלא מקבלי טומאה משום דלאו מאלל אדם נינהו ואינו כן אלא מאלל אדם הן וצ"ה חייבי מדאורייתא כל זמן שלא הוכשרו כדתנן במסכת אהלות פ"ח (מ"ח) גבי מציאין וחולצין קחשיב אוכלין טהורין דהיינו שלא הוכשרו וגבי מציאין ולא חולצין קא חשיב אוכלין טמאין דהיינו שהוכשרו וכן מוכח בזהדי פרק לא יחפור (ב"ב 77 ט: ושם) צשמעתי

דריקו דיוקא צתלושין עסקינן דאלו מחוברין לא מציאין ולא חולצין כדתנן צפ"ח דלהלות (מ"ח) אלו לא מציאין ולא חולצין הורעים והירקות המחוברים לקרקע חוץ מן הירקות שזנו חכמים כלומר גבי מציאין וחולצין דקחשיב התם צריש פרק ח' האירוס והקיסוס וירקות חמור ודלעת ויונית דהנהו אפילו מחוברין חייבי דקציעי וקיימי ואין הרוח מנענען אבל שאר ירקות המחוברין מתנענעין צרוח והווי להו כטלית וספינה שהיא שטה על פני המים ואפילו צעידנא דלא נידי ואין מציאין ואין חולצין מדקמתי צסיפא קשר את הספינה צדצר שהיא יכול להעמיד כשש את האבן על גבי טלית מציאה את הטומאה הא לא הכי לא אבל כשהן תלושין ומנוחין צחלון או כנגד ארובה חייבי ושאר ירקות כדאמרינן צפרק לא יחפור (ב"ב 77 ט: ושם) עשצים שחלשן והניחן צחלון או שעלו מאיליהן צחלון ממעטין:

ד יבדרן. פ"ה שאם יבדיל ראשי ציבולין מן הקשין יתפרדו וילכו לאיצוד וי"מ שיבדילו ראשי צלנן על הקשים ולא יתפרדו הקשים מעל הסוכה צרוח: **א** פסולת מרובה ע"י האובצין בשרה. אבל אוכל מרובה פסולה אע"ג דאמר צפרק העור והרוטב (חולין 77 קט). צית שסיככו צורעים טיהרו משום דצטלינהו ש לחלק צין צית לסוכה דצסוכה לא צטילי דעציד דסתר לה אחר החג אי נמי צעינן דלא מקבלי טומאה צשעת סיכוך משום תעשה ולא מן העשוי אי נמי התם כשעשה בהן שינוי מעשה דצמחשצה לא סלקי מטומאה והכא צשלא עשה בהן שינוי מעשה דצמוכח צתר הכי דפרין אי הכי מ"ט דרבנן דמה שמתניחן ע"ג הסוכה לא חשיב שינוי מעשה וכן צפרק לא יחפור (ב"ב 77 ט: ושם) דאמר ריקק אינו ממעט צחלון כדאמרינן התם משום דלא מצטל ליה ופרין ותיפוק ליה דהוי דצר המקבל טומאה דלא מהני ציטול צלא שינוי מעשה:

כל נטמאו קודם שנמלך מיהו ירדה להן מורת קבלת טומאה על ידי מחשבה ראשונה ומי בטלה קמיתא צמחשצה צתרייתא:

אלא. אחחלמו קאי והכי קאמר אין תחילתו פסול עד שיהא הוא כשיעור שיריו דהיינו אחד אלמא לרבנן שלשה דקאמרינן לעיל למצוה דאי לעכצ הא מני לא רבי יוסי ולא רבנן: **איסורייתא דסורא.** חצילי קניס שהיו עושין למכור צשוק ומוכרין אותם צמנין: **מסכבין צהן.** ואין צהם משום גורת אוצר דכל ימות השנה לפי שאין דרך להצניעם צאגדס: **אלא למנינא צעלמא.** אגדינהו עד שימכרו והלוקמן לייצן ממיר אגדן הלכך המסכך צהן לשם סוכה אינו צריך להמיר אגדן: **צריפי.** כמין כוך עגול ככוצע ונמצאים צתוכו צידי עופות: **דאורינני.** עשוי מענפי ערצות וגודלין אוחו ממחמו פיו רחב ולמעלה קושירן ראשי הנצרים צחצל קשר אחד כעין כלי מלודות צצדין דגים קניס ששועין צגומא שקורין יונק"ש אבל אין צצריף שלשה וארבעה צתי אריגה כמו שיש למצודה: **ראשי מעדנים.** קשר העליון. מעדנים כמו התקשר מעדנות כימה (איוב לח): **מספאי.** לצד פיו הוא קלוע: **דשירי להו.** ממיר ראשי החוט שהוא קלוע צו ואינו צריך להפקיע הקלועיה: **שאינו עשוי לטלטל.** כגון זה שמשמיר קשר העליון אם אתה מטלטלו הוא ניתק מאליו שאין לו אלא פיו קלוע כמין גדיל לחחו את הנצרים: **ירקוס שאמרו חכמים.** צפסת שאדם יוצא בהן ידי מרור חזרת ועולשין ושאר צצרותיהן דקות הם טינצ"ש זלע"ז הלכך אין חולצין צפני הטומאה אם סיכך בהן גג ומדרבנן הוא דגזור עלייהו ואל יסמכו עליהן לחוץ מפני הטומאה דלמא סמכו עלייהו נמי לכי יבשי ומיהו בעודן לחין חולצין מדאורייתא משום דלא מקבלי טומאה דלאו מאלל אדם נינהו (דאי מקבלי טומאה לא חייבי צפני הטומאה) ולכי יבשי אין חולצתן חליצה דמפרש דמפרכי ונפלי: **ומציאין את הטומאה.** בעודן לחין וכל כמה דלא יבשי אהל הוא מדאורייתא: **ופוסלין צסוכה משום אויר.** כשיעור שאויר פוסל צה דהיינו צשלשה טפחים כדאמרינן לקמן צפירקין (77 ט: ושם) אויר צשלשה. ולא משערינן להו לפסול כשיעור שאר סכך פסול דאוכל הראוי לקבל טומאה הוא וסכך פסול אינו פוסל אלא צצארבעה טפחים צצמנע וארבע אמות מן הצד אלא כי אויר דיינינן להו לחומרם וצשלשה: **הבוצר לגת.** הבוצר ענבים לרדוך אותם אין להם ידות להביא העץ טומאה על האוכל לפי שאינו צריך לצית אחיה ולא ניחא ליה צהן וכי אצמדו ידות לטומאה צהעור והרוטב (חולין 77 קט). הני מילי ציד הצריכה או צכלי או צצאובל: **הקוצר לפסך.** אין הקשין מציאין טומאה על האוכל דלא ניחא ליה צחיצורין דאוכל צצסכך לא מייצעי ואי לאו דפסולת מרובה עליו הוה פסול לה צסוכה: **מאן דאמר.** דקוצר לסכך אין לו ידות: **כל שכן בוצר.** לגת דלא ניחא ליה צהנן דאין לו ידות: **דנמלייה לחמריה.** מוצאות את היין ומפסידות: **דלא ליצדין.** ניחא ליה צצאובל המחוצר צהן שאם יבדיל ראשי צצלים מן הקשים שמה יתפורו וילכו לאיצוד: **נימא דרב מנשיא.** דאמר קוצר אין לו ידות תנאי היא: **סוכי סאניס.** ענפי תאניס: **פריילין.** זמורות: **מכצדות.** ענפי דקל: **כשירין.** לסכך: **על ידיות.** כדי צית יד סמוך לאוכל חף הוא צריך ציטול שגם הוא מקבל טומאה: **לרבי אבא.** דאמר בוצר אין לו ידות אבל קוצר יש לו ודאי תנאי היא על כרחיה מצעי למימר אלא דאמרי כאחרים דאמרי יש לו דאילו תנא קמא לא מיתוקם כוותיה דהא אמר אין לו ואי צקוצר לאכילה ונמלך לסיכוך כל שכן דהוה ליה למימר יש לו וקאמר אין לו הלכך לא מיתוקמא כרבי אבא: **אלא לרב מנשיא.** דאמר קוצר לסכך אין לו מי מידחק לאוקמי מילתיה כתנאי ולמימר אלא אמרי כתנא קמא ואחרים פליגי או מוקמינן למתניתין צקוצר לאכילה ונמלך לסכך ומשום הכי אמרי אחרים דיש לו ידות אבל צקוצר לסכך אחרים מודו נמי דאין לו: **ומי בטלה מחשבה.** קבלת טומאה צצבי ואפילו לא ידי מחשבה ראשונה ומי בטלה קבלת טומאה על ידי מרור

(6) פ"ל אמר אפילו, (7) שבת נב: ודף נח: כלים פ"ה מ"ט קדושין נט. [מנחות סט.], (8) ר"ל מ"ז, יונק"ש (יונקייר"ש). אגמון. טיבני"ש. דקות. רוח.

רבינו הגנאל (המשך)

דניחא ליה לסכוכי בהן. לימא כתנאי סוכי, פ"י אמיר, תאניס ובהן תאניס פריילין ובהן ענבים קשין ובהן שכולים מכבדות ובהן תמרים, כולן אם פסולת מרובה על האוכלין כשרה ואם לאו פסולין, אחרים אומרים עד שיהו קשין מרובין על הידות ועל האוכלין. מאי לאו בהא קמיפלגי, תנא קמא סבר הקוצר לסיכוך אין לו ידות, לפיכך תני עד שיהא פסולת מרובה על האוכל לבדו. ואחרים סברי יש לו ידות וידות כמו האוכל הן ופסולין הן לסיכוך, לפיכך [תני] עד שיהא פסולת מרובה על האוכל ועל הידות. ר' אבא [ד]אמר בוצר אין לו ידות אבל קוצר יש לו ידות, כתנאי הוא, דהא תנא קמא אמר אין לו ידות. לרב מנשיא נמי תנאי הוא, דהא אחרים אומרים יש לו ידות. ודחה לא לעולם אפילו אחרים מודו דהקוצר לסיכוך אין לו ידות, והאם כגון שקצין לאוכלה, שצריך להיד כרי להיות תופש בהן אוכל, לפיכך כמו האוכל הן חשבוין להכניס הטומאה. וכבר פירשנוהו דין הידות בפרק העור והרוטב. וכיון שקצין לאכילה אצ"פ שנמלך עליהן מאכילה לסיכוך, מורת הידות לא וזה מעליהן, ואקשינן אי הכי אפילו לרבנן לא בטלה טומאה מינייהו, דהא קיימא לן דלא בטלה טומאה במחשבה, אמאי מחרי. דתנן בפרק כ"ה בכלים כל הכלים